

Tulipa schrenkii

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Tulipa* is afkomstig van het Perzische woord *tūlbent*, wat 'tulband' betekent. De soortaanduiding *schrenkii* is een eerbetoon aan de Baltisch-Duitse natuuronderzoeker Alexander von Schrenk (1816-1876), die deze tulp in haar oorspronkelijke verspreidingsgebied in Rusland en Kazachstan bestudeerde. De soort werd in 1881 wetenschappelijk beschreven. Ze wordt vaak genoemd als de voorloper van de klassieke tuintulpen die tijdens de Tulpenmanie in de 17e eeuw zo populair werden.

Taxonomie

Tulipa schrenkii is een botanische tulp, een wilde soort. Ze wordt door veel autoriteiten beschouwd als de oorspronkelijke soort waaruit de beroemde *Tulipa gesneriana* (de belangrijkste voorouder van veel gekweekte tulpen) is voortgekomen.

- Rijk: Plantae
- Orde: Liliales
- Familie: Liliaceae (Liefamilie)
- Geslacht: *Tulipa*
- Soort: *T. schrenkii*

Foto: Harrie de Vries

Synoniemen

Een belangrijk synoniem, dat vaak in de horticultuur wordt gebruikt om naar deze soort te verwijzen, is *Tulipa suaveolens*. Deze naam is in de loop der tijd ook gebruikt voor andere vroege, geurende tulpen. Ook de botanische naam *Tulipa gesneriana* var. *schrenkii* is historisch gebruikt.

Variëteiten en cultivars

Tulipa schrenkii is een zeer variabele wilde soort die in het wild in een breed scala aan kleuren voorkomt. Er zijn geen formeel benoemde cultivars van de soort in de zin van de moderne veredeling, maar de soort wordt zelf soms aangeboden als 'oer-tulp' of 'historische tulp'. Haar genetische diversiteit is echter cruciaal gebleken in de ontwikkeling van duizenden moderne cultivars.

Familie

Deze soort behoort tot de Liefamilie (Liliaceae), de familie van eenzaadlobbige planten waartoe alle tulpen, lelies en verwante bolgewassen behoren.

Hoogte

Tulipa schrenkii is een vrij kleine, laagblijvende tulp. De planthoogte varieert doorgaans tussen de 10 en 20 centimeter.

Bloemkleur

De bloemkleur is buitengewoon variabel. In het wild komt *T. schrenkii* voor in tinten van dieprood, heldergeel, oranje, roze, wit en zelfs meerkleurig. De bloem heeft een prachtige, klassieke kelkvorm met lange, puntige bloemblaadjes. Vaak is een gele rand of een gele basis in de bloem aanwezig.

Bladkleur

De bladeren zijn breed, lancetvormig en hebben een blauwgroene kleur. Het blad is ongevlekt, wat een onderscheidend kenmerk is in vergelijking met soorten zoals *Tulipa greigii*.

Bloeiperiode

Tulipa schrenkii is een vroege tot middelvroege bloeier. De bloeiperiode valt meestal in april.

Standplaats

Deze wilde tulp vereist een standplaats in de volle zon en een zeer goed doorlatende grond om goed te verwilderen. Ze is aangepast aan de droge, hete zomers van de steppes. Zand- of grindrijke grond die in de zomer kurkdroog blijft, is ideaal.

Herkomst

De herkomst van *Tulipa schrenkii* ligt in de Centraal-Aziatische steppes, met name in het zuiden van Rusland, de Krim en Kazachstan. Vanuit dit gebied vond de tulp haar weg naar het Ottomaanse Rijk en uiteindelijk naar Europa.

Soort gewas

Het is een meerjarig, kruidachtig bolgewas (*bulbous geophyte*). Ze staat bekend om haar sterke neiging om te verwilderen en jaar na jaar terug te komen in de tuin.

Vermeerderingswijze

De plant vermeerdert zich hoofdzakelijk vegetatief door de aanmaak van bijbolletjes (klisters) naast de moederbol. Ze kan zich ook vermeerderen door zaad.

Klimaatzone

Tulipa schrenkii is zeer goed winterhard en heeft een koude, rustige winterperiode nodig voor een succesvolle bloei in het voorjaar. Ze is goed aangepast aan de continentale klimaten van haar herkomst.

Insecten

De bloemen van de wilde tulp, die zich vaak wijd openen in de zon, zijn een waardevolle bron van stuifmeel voor vroege bestuivers zoals bijen en hommels in het voorjaar.

Bronvermelding

<https://www.youtulip.nl/lentebloeiers/15830--tulipa-schrenkii.html>

<https://www.tuinadvies.nl/plantengids/14224/tulipa-suaveolens-tulipa-schrenkii>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Tulp>

<https://www.allesoverbloembollen.nl/bloembollen-soorten/voorjaarsbloeiende-bolgewassen/botanische-tulp/>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Tulipa</i> (tulband); <i>schrenkii</i> (vernoemd naar A. von Schrenk)
Taxonomie	<i>Rijk:</i> Plantae, <i>Familie:</i> Liliaceae, <i>Geslacht:</i> <i>Tulipa</i> , <i>Soort:</i> <i>T. schrenkii</i>
Synoniemen	<i>Tulipa suaveolens</i> , <i>Tulipa gesneriana</i> var. <i>schrenkii</i>
Variëteiten en cultivars	Geen formele cultivars; de soort is genetisch zeer variabel
Familie	Liliaceae (Liefamilie)
Hoogte	10 tot 20 centimeter
Bloemkleur	Zeer variabel: rood, geel, oranje, roze, wit, vaak met gele basis
Bladkleur	Blauwgroen, breed, ongevekt
Bloeiperiode	April (vroeg tot midden voorjaar)
Standplaats	Volle zon; zeer goed doorlatende, zandige/grindhoudende, droge grond
Herkomst	Centraal-Aziatische steppes (Zuid-Rusland, de Krim, Kazachstan)
Soort gewas	Bolgewas (<i>bulbous geophyte</i>), meerjarig, verwilderaar
Vermeerderingswijze	Bijbolletjes (klisters) en zaad
Klimaatzone	Zeer winterhard; vereist koude winter en droge, warme zomer
Insecten	Trekt bijen en andere vroege bestuivers aan